

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ สุขภาพจิตและสังคมของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางเกษราภรณ์ คุณานูวัฒน์ชัยเดช

สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์รัตน์ มณีเลิศ ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประไพศรี ช่อนกลิ่น กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิกา วิทย์สุภากร กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะสุขภาพจิตและสังคมของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 200 คน ประกอบด้วยผู้สูงอายุแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกเยี่ยมบ้านของภาควิชาเวชศาสตร์ครอบครัว คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 100 คน และกลุ่มผู้สูงอายุที่มารับบริการที่ตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และไม่เป็นสมาชิกเยี่ยมบ้าน จำนวน 100 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระหว่างเดือน มีนาคม – เมษายน 2543 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ ไค – สแควร์ และสถิติการถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกเยี่ยมบ้านมีสภาวะสุขภาพกายและสภาวะสมองอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แต่พบว่าผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกเยี่ยมบ้านมีสภาวะอารมณ์เศร้าน้อยกว่าผู้สูงอายุที่ไม่เป็นสมาชิกเยี่ยมบ้าน ร้อยละ 19.0 และ 32.0 ตามลำดับ ($p = 0.051$) และยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมสูงกว่า ร้อยละ 62.0 และ 55.0 ($p = 0.389$) จากการทดสอบสถิติการถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอนพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะอารมณ์เศร้าของผู้สูงอายุ

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การไม่เข้าร่วมทำกิจกรรม หรือมีส่วนร่วมน้อยในกิจกรรมชุมชน (OR= 2.7, 95% CI ; 1.34, 5.45) และการไม่เป็นสมาชิกเยี่ยมบ้าน (OR = 2.1, 95% CI ; 1.03, 4.23)

สภาวะอารมณ์เศร้าในผู้สูงอายุอาจมีสาเหตุมาจากความว้าเหว่ การไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในครอบครัว และชุมชน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทางด้านสุขภาพได้ หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงการตรวจหาสภาวะอารมณ์เศร้าในผู้สูงอายุ พร้อมทั้งแนะนำส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นตามความเหมาะสม

Independent Study Title   Mental Health and Social of the Elderly in Muang District,
Chiang Mai Province

Author   Mrs . Katesaraporn Kunanuwatchaidech

Master of Public Health

Examining Committee :

Asst.Prof. Tiparat Maneelert	Chairman
Asst.Prof. Prapaisri Songlin	Member
Asst.Prof. Kannika Vitsupakorn	Member

Abstract

This descriptive study aimed to examine the mental health and social status of the elderly residents in Muang District, Chiang Mai. The samples, selected by purposive sampling, included 200 people aged 60 years and over. There were 100 elders who were members of the home – visit project run by Family Medicine Department, Faculty of Medicine, Chiang Mai University and 100 elders who visited Out Patient Department (OPD), Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital during March to April 2000. The subjects were interviewed by using questionnaire. Data were analysed using descriptive statistics and variable association was tested by Chi – square test and logistic regression.

The results showed that subjects in both group had similar physical health while there was higher prevalence of depression in the OPD elderly group (32%) than the home – visit members (19%) ($p = 0.051$). The home – visit members group found to have higher participation in social activities than the OPD elderly group (62% and 55%, respectively) ($p = 0.389$). A logistic regression analysis showed that factors associated with depression in elderly people were

no or less participation in social activities (OR = 2.7, 95%CI; 1.34, 5.45) and not being a member of the home – visit project (OR = 2.1, 95%CI; 1.03, 4.23).

Loneliness and no participation in family or community activities may caused depression in which subsequent leads to physical health problems. Early detection of depressive condition in the elderly people should be considered along with the promotion of daily activities should be initiated as a routine health care service.